

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 en het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr Rijpstra
Auteur	Dhr Kleinhuis
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 2. Deelplan Communicatie 2024-2027 3. Factsheet Bevolkingszorg 4. Factsheet Crisiscommunicatie
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	9
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek Overleg Oranje Kolom (POOK) • Coördinerend gemeentefunctionaris. • Klankbordgroep met leden van het POOK • Aov'ers, communicatieadviseurs en crisisfunctionarissen van gemeenten en netwerkpartners • Beheerders OOV-Alert MKNN en gemeenten
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen van het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 en het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027 • Kennisnemen van het implementatieproces en de planning
Inleiding	<p>In het voorjaar van 2022 is gestart met de herziening van het Deelplan Bevolkingszorg 2016. Met input van de evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020), evaluaties van incidenten en oefeningen, en de behoeften uit de crisisorganisatie, is gekomen tot twee deelplannen: een Deelplan Bevolkingszorg en een Deelplan Crisiscommunicatie. Na afstemming met aov'ers, crisisfunctionarissen, communicatieadviseurs, gemeentesecretarissen en burgemeesters is gekomen tot een gezamenlijke richting om crisiscommunicatie een eigenstandig proces te maken en niet meer onder Bevolkingszorg (BZ) te laten vallen. Het doel daarvan is om de crisisorganisatie toekomstbestendig te maken, en aan te sluiten bij de behoeften van de crisisorganisatie en de aanbevelingen in de evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020) en de Contourennota (2022).</p> <p>Op 27 maart 2023 hebben de gemeentesecretarissen in het POOK besloten de deelplannen ter vaststelling voor te leggen aan de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023.</p>

	<p>Wat is er veranderd in het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 t.o.v. het plan uit 2016?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crisiscommunicatie is een eigenstandig proces geworden en valt niet meer onder de verantwoordelijkheid van de Algemeen Commandant Bevolkingszorg. • De mogelijkheid om Bevolkingszorg monodisciplinair op te schalen bij GRIP 1. • De taakkaarten Bevolkingszorg zijn geactualiseerd. • Het deelplan sluit aan bij het Regionaal Crisisplan 2022-2025. <p>Wat is er veranderd in het Deelplan Communicatie 2024-2027 t.o.v. het plan uit 2016?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crisiscommunicatie is een eigenstandig proces geworden en maakt geen deel meer uit van Bevolkingszorg. • De AC Communicatie is verantwoordelijk voor het proces crisiscommunicatie. • De Sectie Communicatie werkt op dezelfde locatie als het Regionaal Operationeel Team (ROT), onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie. • Een Liaison communicatie sluit aan bij overleggen van Team Bevolkingszorg. • De Omgevingsanalist is een functie op hard piket. • Er wordt bij elk GRIP-incident altijd één centraal communicatiekanaal gebruikt voor de publiekscommunicatie. • De mogelijkheid om Crisiscommunicatie monodisciplinair op te schalen bij GRIP 1. • De taakkaarten crisiscommunicatie zijn geactualiseerd. • Het nieuwe deelplan sluit aan bij het Regionaal Crisisplan 2022-2025. <p>Het proces in 2022/2023</p> <p>Om te komen tot een actualisatie van het Deelplan Bevolkingszorg uit 2016 en het opstellen van twee nieuwe deelplannen voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie is tijdens bijeenkomsten en overleggen input opgehaald en zijn alle betrokkenen regelmatig over de ontwikkeling geïnformeerd. Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomsten en overleggen met de aov'ers, de crisisfunctionarissen Bevolkingszorg en Communicatie, een regionale werkgroep, een vertegenwoordiging van Friese burgemeesters, het POOK, de klankbordgroep met een vertegenwoordiging namens het POOK, de coördinerend gemeentesecretaris en afdeling Crisisbeheersing VRF. • Digitale nieuwsbrieven over de herziening van het Deelplan Bevolkingszorg en de ontwikkelingen voor Crisiscommunicatie; • Evaluaties van oefeningen en incidenten in Fryslân in de afgelopen jaren. • De werkwijzen van de andere 24 veiligheidsregio's. • Het landelijke project 'Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg' (UKB) • Evaluatie Wet veiligheidsregio's 2020.
<p>Beoogd effect</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Met ingang van januari 2024 wordt in Fryslân gewerkt met twee deelplannen: het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 en het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027. • Daarmee is Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie in Fryslân

	<p>toekomstbestendig en sluit het aan bij de behoeften van de crisisorganisatie en de aanbevelingen in de evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020) en de Contourennota (2022).</p> <ul style="list-style-type: none"> • De betreffende crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam in de nieuwe rol en werkwijze. • De overige crisisfunctionarissen in de Friese crisisorganisatie zijn geïnformeerd.
<p>Argumenten</p>	<p><i>Het Deelplan Bevolkingszorg en het Deelplan Crisiscommunicatie beschrijven toekomstbestendige processen voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie</i></p> <p>Met een basis van 10 jaar Bevolkingszorg in Fryslân is het deelplan Bevolkingszorg geactualiseerd en is er een nieuw deelplan Crisiscommunicatie opgesteld. In de afgelopen jaren is door flitsincidenten en crises als Covid-19, Oekraïne en vluchtelingen ervaring opgedaan hoe Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie effectiever en efficiënter kunnen worden ingezet. Beide deelplannen beschrijven hoe nu (veelal) al in de praktijk wordt gewerkt en de afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en mandaten zijn beschreven.</p> <p><i>In de twee nieuwe deelplannen is een werkwijze vastgelegd voor het mono opschalen van de taakorganisaties Bevolkingszorg, het team Bevolkingszorg en/of de Sectie Communicatie bij GRIP 1. Een GRIP 1 incident kan om meer inzet en expertise vanuit Bevolkingszorg en/of Crisiscommunicatie vragen, maar nog geen GRIP 2 opschaling nodig hebben. Het is dan mogelijk om Bevolkingszorg en/of Crisiscommunicatie monodisciplinair op te schalen bij GRIP 1. In de afgelopen jaren is dit al wel eens gedaan, maar was er veel onduidelijkheid over onder andere de aansturing en afstemming. In de nieuwe deelplannen is dit concreet uitgewerkt.</i></p> <p><i>Het inrichten van Crisiscommunicatie als zelfstandig proces past bij de huidige netwerksamenleving en de genetwerkte crisisbeheersing.</i></p> <p>In de afgelopen jaren is de inzet van crisiscommunicatie veranderd. Er is veel ervaring opgedaan met crisiscommunicatie op zowel regionaal als landelijk niveau. Mede door deze ervaringen is crisiscommunicatie verder geprofessionaliseerd. Tegelijkertijd heeft er een verschuiving plaatsgevonden wat betreft de inhoud van crisiscommunicatie: crisiscommunicatie is steeds meer een ontleurd proces geworden. Crisiscommunicatie gaat niet meer alleen over de gemeentelijke processen, maar over alle kolommen die zijn betrokken bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Crisiscommunicatie stemt daarvoor af met alle kolommen binnen de crisisorganisatie, niet meer enkel binnen Bevolkingszorg. Ook de afstemming van crisiscommunicatie met externe betrokken partners is een belangrijke taak van crisiscommunicatie. Crisiscommunicatie is in de loop der jaren in alle crisisteams (CoPI, ROT en GBT/RBT) als een (steeds meer) zelfstandig proces vertegenwoordigd. Het inrichten van Crisiscommunicatie als zelfstandig proces past bij deze ontwikkelingen en sluit aan bij de Evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020) en de Contourennota (2022). Daarin wordt gepleit voor het verstevigen van de positie van crisiscommunicatie en het te beschouwen als een eigenstandig proces. Bovendien sluit het aan bij de behoefte en ervaringen van de betrokken crisisfunctionarissen in Fryslân, zoals er in gesprekken in 2022/2023 is opgehaald bij de betrokken functionarissen. In veel andere veiligheidsregio's wordt nu al gewerkt met een zelfstandig</p>

proces crisiscommunicatie en/of het uitvoeren van de crisiscommunicatie op een regionale locatie. Hier zijn goede ervaringen mee.

Tegelijkertijd kan de band met Bevolkingszorg niet doorgesneden worden, omdat veel communicatieactiviteiten lokaal uitgevoerd moeten worden (bijvoorbeeld via bewonersbijeenkomsten en -brieven) en communicatie ook in de herstelfase van incidenten een doorlopend proces is. Een Liaison communicatie, die deel uitmaakt van de Sectie Crisiscommunicatie, sluit daarom aan bij het overleg van Team Bevolkingszorg en borgt hiermee de onderlinge verbinding. Daarnaast is er ook binnen het CoPI, ROT en RBT/GBT afstemming tussen de crisisfunctionarissen van Bevolkingszorg en Communicatie.

De nieuwe inrichting en werkwijze van het proces Crisiscommunicatie zorgt voor snellere crisiscommunicatie.

De Sectie Communicatie onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie werkt altijd vanuit het Regionaal Coördinatiecentrum (RCC). Dat zorgt voor het sneller ter plaatse zijn van de Sectie Communicatie: er hoeft niet meer te worden gekeken naar de werklocatie. Daarnaast is er binnen het proces Crisiscommunicatie een snellere afstemming. De AC Communicatie, het Hoofd Sectie Communicatie en de Sectie Communicatie werken op dezelfde plek, waardoor de lijntjes korter zijn.

Ook het gebruik van één communicatiekanaal zorgt voor het sneller opstarten van de crisiscommunicatie: er hoeft niet meer te worden gezocht naar de juiste inloggegevens en hoe de verschillende content managementsystemen precies werken. Ook voor inwoners en media is één kanaal gemakkelijker: alle beschikbare informatie is altijd op hetzelfde kanaal te vinden. Bovendien wordt er tijdens een GRIP-incident niet meer geschakeld tussen verschillende communicatiekanalen (Brandweer / VRF / verschillende gemeenten): zowel de Communicatieadviseur CoPI als de Sectie Communicatie communiceren op hetzelfde social mediakanaal, waardoor de crisiscommunicatie voor de buitenwereld vloeiend doorloopt en het niet meer 'wachten' is totdat de Sectie Communicatie op een ander kanaal de communicatie overneemt van de CA CoPI. Beide communiceren immers op hetzelfde kanaal, dus de berichtgeving loopt in de ogen van de buitenwereld zonder oponthoud door.

Het inrichten van crisiscommunicatie als zelfstandig proces zorgt tot slot ook voor een snellere multidisciplinaire afstemming binnen met name het CoPI en ROT. De afstemming verloopt via minder schijven. Een Operationeel Leider kan bijvoorbeeld rechtstreeks met de AC Communicatie afstemmen. Ook kan het proces Crisiscommunicatie eenvoudiger monodisciplinair worden opgeschaald, zonder dat daarbij ook persé Bevolkingszorg moet worden opgeschaald.

Het op hard piket zetten van omgevingsanalisten vanaf GRIP 1 levert waardevolle aanvullende informatie tijdens een incident.

Een omgevingsanalyse levert informatie die de crisisorganisatie en zeker een COPI vaak niet heeft. Zoals: hebben mensen veel vragen, waar nog geen goed antwoord op wordt gegeven? Willen ze naar de plaats van het incident komen en levert dat extra risico's op voor de hulpverlening? Gaan ze de straat op, terwijl ze voor hun

	<p>eigen gezondheid juist binnen moeten blijven? Zijn mensen boos of verdrietig en kan de burgemeester hier een waardevolle rol in spelen? Het antwoord op deze vragen draagt bij aan de manier waarop een incident wordt aangepakt. De beleving van publiek en pers kan reden zijn om de crisisorganisatie (of alleen de Sectie Communicatie) verder op te schalen, of juist af te schalen als de impact van een incident minder groot blijkt te zijn dan verwacht. In de oude werkwijze werd pas vanaf GRIP 2 een omgevingsanalist ingezet. Daardoor werd bij GRIP 1 waardevolle informatie gemist.</p> <p>Bijkomend voordeel van een team van zes omgevingsanalisten op hard piket is dat de belasting voor de gemeenten minder groot is. In plaats van de huidige 20 omgevingsanalisten zijn er dan nog slechts zes nodig. Bovendien leveren deze zes analisten kwalitatief betere omgevingsanalyses doordat zij vaker worden ingezet bij een GRIP en doelgerichtere trainingen en oefeningen krijgen.</p>
<p>Kantttekeningen/risico's</p>	<p><i>Door van crisiscommunicatie een zelfstandig proces te maken is er geen goede verbinding tussen crisiscommunicatie en Bevolkingszorg.</i></p> <p>Een Liaison communicatie, die deel uitmaakt van de Sectie Crisiscommunicatie, sluit aan bij het overleg van Team Bevolkingszorg en borgt hiermee de onderlinge verbinding. Daarnaast is er ook binnen het CoPI, ROT en RBT/GBT afstemming tussen Bevolkingszorg en Communicatie. Hiermee is er naar verwachting voldoende verbinding tussen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. In de tweede helft van 2023 en in 2024 wordt hier in vakbekwaamheidsactiviteiten aandacht aan besteed, zodat deze nieuwe verbinding door alle betrokken crisisfunctionarissen goed kan worden geoefend. Begin 2025 wordt (ook) dit geëvalueerd en met elkaar bekeken of de werkwijze goed bevalt, of dat er wat aan moet worden bijgeschaafd.</p> <p><i>Als de Sectie Crisiscommunicatie vanuit het RCC werkt en niet meer vanuit het gemeentehuis, is er geen goede communicatieondersteuning meer voor de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio.</i></p> <p>De advisering van de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio is gelijk aan hoe het in het oude deelplan was. Bij een GRIP 2 is het de verantwoordelijkheid van de Operationeel Leider (OL) om de burgemeester in algemene zin te adviseren. De OL doet dat met de inbreng van alle ROT-leden. De AC Communicatie kan vanuit het ROT communicatieadvies voor de burgemeester meegeven. Bij een GRIP 2 kan als daar behoefte aan is ook de BT Communicatieadviseur worden gealarmeerd om de burgemeester communicatieadvies en communicatieondersteuning te geven.</p> <p>Vanaf een GRIP 3 is ook het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) actief. Naast de advisering door de OL adviseert het GBT dan ook de burgemeester. In het GBT geeft onder andere de gemeentesecretaris de burgemeester politiek-bestuurlijk advies. Bij GRIP 4 is het Regionaal Beleidsteam (RBT) actief en wordt de voorzitter van de veiligheidsregio op politiek-bestuurlijk niveau geadviseerd. In het GBT en RBT geeft de BT Communicatieadviseur de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio en het Beleidsteam communicatieadvies en communicatieondersteuning. Daarbij werkt hij/zij altijd samen met de eigen communicatieadviseur van de burgemeester of voorzitter</p>

	<p>veiligheidsregio (als deze aanwezig is). De Liaison communicatie kan hierin ook een rol spelen.</p> <p><i>Een hard piket voor omgevingsanalisten vanaf GRIP 1 levert extra kosten op voor gemeenten.</i></p> <p>Een hard piket voor omgevingsanalisten kost € 45.000 per jaar. Dit kan worden gedekt uit het bestaande budget voor de piketvergoedingen. Het levert dus geen extra kosten op voor gemeenten. Een team van zes omgevingsanalisten op hard piket zorgt juist voor een minder grote belasting voor de gemeenten. In plaats van de huidige 20 omgevingsanalisten zijn er dan nog slechts zes nodig.</p>
<p>Financiële consequenties</p>	<p>Met het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027 komen omgevingsanalisten in een hard piket. Dit is nu nog een zacht piket met vrije instroom. Dit betekent een structurele post van € 45.000 per jaar.</p> <p>Het werven en selecteren van Algemeen Commandanten Communicatie vraagt budget. De werving en selectie van deze crisisfunctionarissen wordt gedaan op basis van een nieuw kwalificatieprofiel voor de AC Communicatie. Een assessment maakt deel uit van de selectieprocedure. Hiervoor moet in totaal met een bedrag à € 15.000 rekening worden gehouden.</p> <p>Deze kosten kunnen worden gedekt uit de structurele bijdrage van gemeenten aan Bevolkingszorg. Met de doorlichting van de begroting van de VRF in 2023 wordt dit uitgangspunt meegenomen.</p>
<p>Vervolgaanpak/uitvoering</p>	<p>Implementatie</p> <p>De implementatie van de deelplannen kan pas starten wanneer de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023 heeft ingestemd met de plannen. De periode tussen het POOK van 27 maart en de vergadering van de bestuurscommissie op 22 juni is benut om iedereen binnen gemeenten en de crisisfunctionarissen (nogmaals) te informeren. De wijze van informeren over en de implementatie van de deelplannen staat hieronder beschreven.</p> <p><u>Informeren (april t/m juni 2023)</u></p> <p>De periode tussen het POOK van 27 maart 2023 en de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023 is gebruikt om alle betrokkenen in de crisisorganisatie en de VRF te informeren over de inhoud van de deelplannen. Voor een overgrote deel van de groep was dit herhaling, maar voor de crisisfunctionarissen Multi grotendeels nieuw. Het doel is het leggen van een goede basis voor de verdere implementatie: vakbekwaam worden in de nieuwe rol en/of werkwijze. Voor Multi crisisfunctionarissen is het goed te weten dat deze ontwikkeling gaande is, zodat zij niet worden verrast in het CoPI of het ROT.</p> <p>Voor het informeren is onder andere gebruik gemaakt van digitale nieuwsbrieven, factsheets en het vanuit beleid van de afdeling crisisbeheersing aanschuiven bij overleggen, trainingen en oefeningen van crisisfunctionarissen. Ook was het een terugkerend agendapunt op het overleg met aov'ers en crisisfunctionarissen.</p> <p><u>Vakbekwaam worden (juli t/m december 2023)</u></p> <p>Het vakbekwaam worden start na de vaststelling van de deelplannen in de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023. Vanaf dat moment worden alle functiegerichte trainingen en oefeningen gericht op de inhoud van de nieuwe deelplannen, met</p>

	<p>als doel om per 1 januari 2024 de crisisorganisatie in te zetten zoals in de deelplannen staat beschreven. Begin 2025 vindt er een evaluatie plaats waarin teruggekeken wordt op één jaar werken volgens de deelplannen.</p> <p>Voor de functie van AC Crisiscommunicatie en Omgevingsanalist moet er werving en selectie plaatsvinden. In april/mei 2023 is er gestart met een belangstellendenregistratie binnen de huidige piketgroepen, om na de Bestuurscommissie Veiligheid daadwerkelijk over te kunnen gaan tot een sollicitatieprocedure en uiteindelijk vakbekwaam worden.</p> <p><u>Aanvullende acties (april t/m juni 2023)</u> Met alleen het vaststellen van de deelplannen en de vakbekwaamheidsactiviteiten zijn de processen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie nog niet toekomstbestendig. Ook het Regionaal Crisisplan 2022-2025, het GRIP-boekje, de draaiboeken van de taakorganisaties en de formats worden geactualiseerd. Daarnaast vindt er verdere afstemming met de beheerders van Meldkamer Noord-Nederland en gemeenten plaats over het juist en actueel inregelen van OOV-Alert. De beheerders van Meldkamer Noord-Nederland zijn al sinds de zomer van 2022 betrokken bij de ontwikkelingen. De gemeentelijke beheerders sinds begin dit jaar.</p>
Communicatie	Na de vaststelling van de deelplannen worden alle gemeenten en crisisfunctionarissen Bevolkingszorg en Communicatie met een nieuwsbrief hierover geïnformeerd. In heel 2023 blijven wij dit actief doen. Hierbij nemen wij ook de crisisfunctionarissen Multi mee.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	